

SZEPTEMBER FIAI

Irta: *Patrice de la Tour du Pin*

Néhány évvel ezelőtt egy fiatal költő tűnt fel a francia lírában, akinek hangja messzire kizengett a modern költészet ezerszínű zenekarából. Egészen más volt mint a többi. Senkihez nem lehetett hasonlítani. Megilletődött mélységek homálya borongott benne. Valami csodálatos és páratlan remegés. A titokzatos távolok ködébe szálló sejtelmesség. Mintha Poe Edgar borzongását emelte volna sejtelmes fényektől szántott egék felé valami csodákat áhító hit.

Ő sem volt azért elődök nélkül való, magános. Őt is ugyanaz a szárnycsapás ragadta a legtisztább, a kifejezhetetlen felé, amely Rimbaud, Rilke és Claudel költészetének olyan különös varázst adott. Mikor az első költemény megjelent tőle, — éppen az volt, amellyel most a Napkelet először mutatja be a magyar olvasóközönségnek — mindjárt a legelső soroknak, a remegő sejtelmes képek szövedékéből ez az ígéret sugárzott felénk.

«A költő, — írja róla Daniel Rops, — aki képes volt ebbe az átfogó látomásba belélehellni az ember minden sóvárgását ismeretlen tájak felé, az ősznek minden természeti titokzatosságát és annak a láthatatlan roppant szárnynak suhogását, amely felkapta a lelket lendületével, bizonyára képes bennünket elvezetni a költészetnek abba a titokzatos világegyetemébe, ahol a belső rengéstől föléledt szavak egészen mást mondanak, mint a köznapi nyelvben és ahol a tárgyak is kiszolgáltatnak valamit örök titkukból.

Patrice de la Tour du Pin költészete olyan mint csillogó, túlvilági fénnel és árnnyal előntött sziget, amelyen kívül esik minden, ami nem tiszta költészet. Ezt a költőt az ének pusztá gyönyörűsége tölti el a haszon és érdek szomjától gyötört világban. Költészetében béke és menedék van, de nyugtalanságok, kísértő árnyak mély szakadékaiktól körül-tátongva. Minden igazán nagy költészet fél úton jár a Paradicsom és a Pokol első köve közt.

Patrice de la Tour du Pin kötetei napjainkig mind töredékei egy összefüggő egészé alakuló jövőndő nagy műnek, amelynek a szerző a *Summa* gyűjtő címet adta: Ennek a

toronyszerűen felmagasló épületnek lépcsőfokai az Öröm keresése (La Quête de joie), a Pokol (L'Enfer), a Szenvedés kegyelme (Le Don de la Passion), a Zsoltárok (Psaumes) és a Költészetbe zárt Élet (La Vie recluse en Poésie). Az itt bemutatott költemény, amely a Quête de joie című kötetből való minden magyarázó szónál jobban rávilágít Patrice de la Tour du Pin költészetére.

*Az erdőket körül a lenti köd megülte
Mind puszta volt, esőtől püffedt s hallgatag
És soká fujt a szél, melynek szárnyán repülve
A vad fiak más ég tájára szállanak
Az est csöndjén suhogva magasan fenn az ürbe.*

*Éreztem szárnyukat, az éjt szisszenve szelte,
Amint leoptak, a szírten keresve rést,
Hogy ott rejtezenek, míg jő a naplemente.
Vigasztalan szavuk gyors madárrebbenést
Vert föl, amerre nyúlt az árva lápok mente,*

*Hogy hirtelen beszólt az olvadás szobámba,
Alkonytájt a vadont mentem meghajtani.
Ködfátylas hold sütött, oly sápadt mint az ámbra
És nyom rémlett elém. Szeptember fiai
Hagyták szét tétován a szűk csapásba szántva.*

*Ködös, gyöngéd nyomot vetett a könnyű láb,
Kerekvágást szelt át s bolondul megkerülte.
Tán inni próbált itt az árnyban, majd tovább
Táncolt, magánosan járt, játékán örülve
Míg a bús alkonyat ázottan szállt alább.*

*Később eltűnt a nyom a hársak közt. A lába
A porhanyos talajt már alig érte itt.*

Én biztattam magam: Tán megtér hajnaltájba
 Meglelni még sebes röptű testvéreit
 S riadt félsz rázza, hogy hült nyomuk sem találja.

Biztos megtér ide, ha e tájon suhant át,
 A félhomályban, mely reggeltájt feldereng.
 Az égen nagy csapat költöző madarat lát
 S búbájtól hajtván jön szomjas szarvassereg,
 Amely elhagyja majd a tisztás mély nyugalalmát.

S jeges világú nap kelt már a lépokon,
 De engem gúzsba vert ott a csalóka várás.
 A kóbor faunt láttam, mely vackára oson
 S egy őzbak inni jött félőn a reggel párás
 Árnyán és fenn hollók rebbentek károgón.

És szóltam: Magam Szeptember bús fia
 Vagyok szívem szerint. Azzá tesz lelkem láza.
 A kéj vérem minden csöppjén égő iga
 És vad vágyamnak kell álmatlan éjtszakázva
 A szobák fullatag csöndjéből futnia,

Úgy bánik hát velem biztos, mint testvérével,
 Talán őrei közt ad majd nevet nekem?
 Hiszen szemem mélyén htvó, baráti fényt lel.
 Ha csak vágyó karom kitérve hirtelen
 A tisztáson elé, így nem riasztom én el?

Félénken menekül, mint megsebzett madár,
 De nyomon üzöm én, míg csak nem esd irgalmat.
 Megáll pihegve, nincs csöpp birodalma már
 Vérig hajszoltan áll, verten, két szárnya lankadt
 És tört fényű szeme csak a halálra vár,

*Karomba venném így és ha elszunnyad ott,
Lágyan simogatnám két szárnya pelyhes dombját
S a nád közé tenném vissza megfáradott
Kis testét, míg körül valótlan álmok fogják
S rá barát mosolyom, hullat langy harmatot,*

*De az erdők körét a lenti köd belepte
S a zord Észak felé fordulva kelt a szél
S kit csüggedt szárny emelt, mind elmaradt megette
És mind, kit veszni szánt s már halálba alélt
S ki más utakon tört egyazon terekre.*

*S mondtam magamban: Itt e koldus mart kopárján
Szeptember fiai nem szállnak meg soha.
A csapatból csak egy tévedt tán erre árván
Hogy lássa mily sívár az est és mostoha
E puszta láp melyen még legenda se jár tán.*

Kállay Miklós fordítása